
Vergaderjaar 2012–2013

28 676

NAVO

Nr. 172

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2012

Hierbij doe ik u het verslag toekomen van de bijeenkomst van NAVO Ministers van Buitenlandse Zaken die op 4 en 5 december jl. in Brussel heeft plaatsgevonden.

De minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans

1.

De NAVO-bijeenkomst van 4 en 5 december jl. stond vooral in het teken van het besluit tot plaatsing van Patriots in Turkije. Verder werd gesproken over het partnerschapsbeleid van de NAVO en de situatie in de Balkan. Tijdens het werkdiner kwam de situatie in het Midden-Oosten en Noord-Afrika aan de orde. Met Rusland vond een bijeenkomst plaats in het kader van de NAVO-Rusland Raad. De tweede dag maakte de NAVO, in het kader van de NAVO-Georgië Commissie, kennis met de nieuwe Georgische minister van Buitenlandse Zaken Mw. Panjikidze en spraken de ISAF-landen over Afghanistan.

Patriots/Turkije

De ministeriële Nood-Atlantische Raad (NAR) besloot tot versterking van de luchtverdedigingscapaciteit van Turkije. De verklaring terzake is in de bijlage opgenomen. Over het besluit van het kabinet tot ontplooiing van Nederlandse Patriot-systemen bent u geïnformeerd in de brief van 7 december jl. (kamerstuk 32 623, nr. 76), de brief van 11 december jl. (Kamerstuk 32 623, nr. 78) en van 18 december jl. (Kamerstuk 32 623, nr. 79). De SG NAVO stelde dat het besluit van de NAVO een duidelijke illustratie was van de eenheid en solidariteit waar het bondgenootschap voor staat. Diverse NAVO-bondgenoten, waaronder Turkije, bedankten Nederland tijdens de zitting voor de principebereidheid om Patriots ter beschikking te stellen. Minister Lavrov toonde zich in de NAVO-Rusland Raad (NRC) gematigd over het besluit tot plaatsing van Patriots in Turkije. Hij erkende het recht van ieder land zich te verdedigen. Hij bepleitte betere communicatie tussen Turkije en Syrië om grensincidenten te bespreken.

NAR sessie à 28: Partnerschappen/Balkan

In de bijeenkomst van de NAR à 28 werd het partnerschapsbeleid van de NAVO besproken. In Berlijn (april 2011) zijn de bondgenoten een nieuw partnerschapspakket overeengekomen met als doel de banden met partners verder te intensiveren. Het belang hiervan werd tijdens de NAVO-top in Chicago (mei 2012) onderstreept. De discussie tijdens de ministeriële spitste zich toe op de tot dusver bereikte resultaten. Diverse bondgenoten gaven aan dat ruimte voor verbetering bestaat. De SG kreeg, in lijn met de afspraken tijdens de toppen van Lissabon en Berlijn, een mandaat om meer bijeenkomsten met partners in flexibele samenstellingen te organiseren. Zoals in de geannoteerde agenda voor deze bijeenkomst bericht, dreigde het Turks-Israëlische geschilpunt negatieve gevolgen te hebben voor de tenuitvoerlegging van het partnerschapsbeleid. Voor dit laatste werd een tijdelijke oplossing gevonden waardoor het programma voor de partnerschapssamenwerking (PCM) in 2013 vastgesteld kon worden.

De bespreking over de situatie in de Balkan werd gevoerd in de context van het open deurbeleid van de NAVO. De bondgenoten waren het erover eens dat integratie van de Westelijke Balkan essentieel is voor de stabiliteit in Europa en dat de NAVO eensluidende boodschappen moet afgeven om landen tot hervormingen aan te zetten. Daarbij benadrukte Nederland dat toetreding gebaseerd moet blijven op heldere criteria, anders dreigt import van instabiliteit. De Hoge Vertegenwoordiger van de EU, Lady Ashton, informeerde de NAR over de voortgang in de Servisch-Kosovaarse dialoog. Zij speelt hierin een stimulerende rol. Ten aanzien van Macedonië stelden vele bondgenoten dat lidmaatschap «long overdue» was en werd de hoop uitgesproken op spoedige oplossing van de naamskwestie.

Midden-Oosten en Noord-Afrika

Nederland heeft op verschillende momenten tijdens deze ministeriële over de ontwikkelingen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika gesproken. Zo was er bilateraal contact met Amerika en Turkije over onder meer de situatie in Syrië. In Benelux-verband vond een telefonisch onderhoud plaats met de leider van de Syrische oppositie coalitie. Ook tijdens het werkdiner stonden ontwikkelingen in deze regio centraal. De open, probleemverkennde discussie tijdens het diner spitste zich toe op de zorgelijke situatie in Syrië en ging o.a. over vluchtelingenproblematiek, de oppositie coalitie, mogelijke gevolgen van de aanwezigheid in Syrië van chemische wapens en verwachtingen ten aanzien van een post-Assad tijdperk. Ten aanzien van chemische wapens was de Nederlandse lijn dat het zaak was om beschikbare inlichtingen te delen, hetgeen conform werd afgesproken.

Rusland

De bijeenkomst met Rusland in het kader van de NAVO-Rusland Raad (NRC) ging hoofdzakelijk over de situatie in Syrië en Afghanistan (zie elders in dit verslag) en de mogelijkheden om de transparantie tussen de NAVO en Rusland te verbeteren. Tevens kwamen de bekende Russische argumenten over het NAVO-raketverdedigingssysteem op tafel en werd de uitbreidingsagenda van de NAVO besproken.

Voor het recente voorstel van Duitsland, Rusland en enkele bondgenoten waaronder Nederland voor het opzetten van een zgn. *Common Space of Trust*, bestond veel steun. Dit voorstel bepleit meer transparantie bij militaire trainingen en oefeningen en kan dienen als vertrouwenwekkende maatregel. Het belang van transparantie in de NRC op een aantal andere dossiers, zoals Afghanistan post-2014 en wapenbeheersing, werd breed gedragen. Nederland pleitte samen met een aantal andere landen voor meer transparantie op het terrein van substrategische kernwapens. Bij de bespreking van het NAVO-raketverdedigingssysteem kwamen de bekende Russische bezwaren op tafel. Rusland wil garanties dat het systeem niet tegen de strategische capaciteit van zijn kernwapens wordt ingezet. Minister Lavrov uitte verder bedenkingen tegen NAVO-uitbreiding met landen als Georgië. Hierop heeft Nederland in reactie aangegeven dat de uitbreiding van de NAVO en EU belangrijke verworvenheden zijn die de Europese veiligheid ten goede zijn gekomen en dat ieder land het recht heeft zelf de bondgenootschappen te kiezen die het wenst.

Georgië

De bijeenkomst van de NAVO-Georgië Commissie (NGC) was een eerste kennismaking met de nieuwe Georgische regering. Minister Panjikidze zette uiteen dat het buitenlands beleid van Georgië geen grote veranderingen zou ondergaan en dat de inzet gericht bleef op Euro-Atlantische integratie. Georgië wilde op termijn toetreden tot de NAVO. Het land zou praktische manieren blijven zoeken om de relatie met Rusland te verbeteren. Het democratiserings- en hervormingsproces, in samenwerking met de huidige president Saakashvili, zal volgens minister Panjikidze worden voortgezet. Diverse bondgenoten benadrukten dat de komende presidentsverkiezingen een nieuwe, belangrijke test vormen voor het democratiseringsproces. Zij vroegen aandacht voor de recente arrestaties van hooggeplaatste militaire autoriteiten en drongen aan op een open en eerlijk procesverloop tegen deze personen.

Afghanistan

In aanwezigheid van de Afghaanse minister van Buitenlandse Zaken Rassoul en EUHV Ashton en VN-vertegenwoordiger Kubis spraken de ISAF-partners over de voortgang van het transitieproces in Afghanistan. Benadrukt werd dat ISAF voortgang boekt; de transitie ligt op schema en ISAF zal zich gecoördineerd terugtrekken. Vanaf januari 2015 zal de nieuwe NAVO-missie, gericht op training, advisering en assistentie, volledig operationeel zijn. Minister Rassoul prees de vooruitgang die de afgelopen 11 jaren in Afghanistan was geboekt. De Afghaanse regering zal zich actief inzetten voor transparante en eerlijke verkiezingen en de inspanningen met betrekking tot verzoening, regionaal en internationaal, intensiveren.

Diverse bondgenoten benadrukten het belang van Afghaanse verantwoordelijkheid op het gebied van goed bestuur, ontwikkeling, mensenrechten en geloofwaardige verkiezingen. De bondgenoten verleenden hun goedkeuring aan een opdracht om het bestaande NAVO Trustfund voor het Afghaanse leger te hervormen om onderdeel te worden van de bredere architectuur voor financiering van de Afghaanse nationale veiligheidseenheden (ANSF).

Ook in de NRC kwam Afghanistan ter sprake. Minister Lavrov benadrukte het belang van het succes van ISAF. Rusland ondersteunt ISAF daarom met het verlenen van transit voor transporten en met trainingen. Lavrov bepleitte meer dialoog over Afghanistan in de NRC.

Noord-Korea

De NAR sprak kort over de plannen van Noord-Korea om op korte termijn een raketlancering uit te voeren. De verklaring waarin de NAVO haar zorgen hierover uitspreekt, treft u in de bijlage aan. SG NAVO vaardigde bovendien op 12 december jl., na het afvuren van de raket, een veroordelende verklaring uit.